

EEN STUKJE GESCHIEDENIS

Warmond is ontstaan op een 4000 jaar oude duinrug, de meest oostelijke van een reeks noord-zuid lopende "strandwallen". De Warmondse strandwal was van de Sassenheimse gescheiden door een moerassige "strandvlakte" (zie kaart: **A**), waar veen ontstond. In het zuiden liep de strandwal door tot aan de Rijn, bij Endegeest in Oegstgeest (geest = zand). En in het oosten begon het uitgestrekte Hollandse veenmoeras.

Het bisdom Utrecht meldt in 866 het bezit van drie boerenhoeven "in Warmelda". Pas later is sprake van "Warmunda". Op de strandwal stond al in de 11e eeuw een kapel, twee eeuwen later een aan St. Matthias gewijde kerk (daarvan resteert nog de Oude Toren, **C**). In die tijd verzezen hier liefst vier kastelen, w.o. het Huys te Warmont (**E**). In de 15e eeuw werden er nog eens twee kloosters gebouwd, w.o. Mariënhaven (**D**). De doorgaande (en oudste) weg is de Herenweg, eveneens gelegen op de strandwal, als onderdeel van de middeleeuwse route Haarlem - Leiden. Om het onderhoud van de Herenweg te bekostigen hieven de Heren van Warmond nog tot 1954 tol bij het bekende Warmonderhek.

Door bemaling konden weilanden worden aangelegd in de oude strandvlakte (**A**, de Klinkenberger polder) en op veel grotere schaal in het veenmoeras; de boerderijen stonden dan ook overwegend aan de oostkant van de strandwal. Veel veen werd echter voor turfwinning afgegraven, waardoor de Kagerplassen ontstonden. Ook de strandwal zelf werd geleidelijk afgegraven; op deze geesten begon na 1850 de bloembollenteelt. Dankzij de Kagerplassen ontstonden in de 20e eeuw diverse campings en jachthavens.

MEER WETEN?

Internet: www.kustgids.nl/warmond

BETROKKEN TEYLINGERS

De Vereniging Betrokken Teylingers zet zich in voor natuur, landschap en het dorpse karakter van Warmond, Sassenheim en Voorhout. De vereniging is o.m. ontstaan uit de Betrokken Warmonders. www.betrokkenteylingers.nl

KUSTVERENIGING

De Kustvereniging te Leiden zet zich in voor een goed samengaan van mens, natuur en cultuur in kustregio's en geeft daarvoor informatie via de Kust&Zee Gids, internet, fiets- en wandelroutes. www.kustvereniging.nl en www.kustgids.nl.

Samenstelling en foto's: Albert Salman. Deze wandeling is al in 1992 ontwikkeld door de Betrokken Warmonders en is 15 jaar later heruitgegeven met steun van:

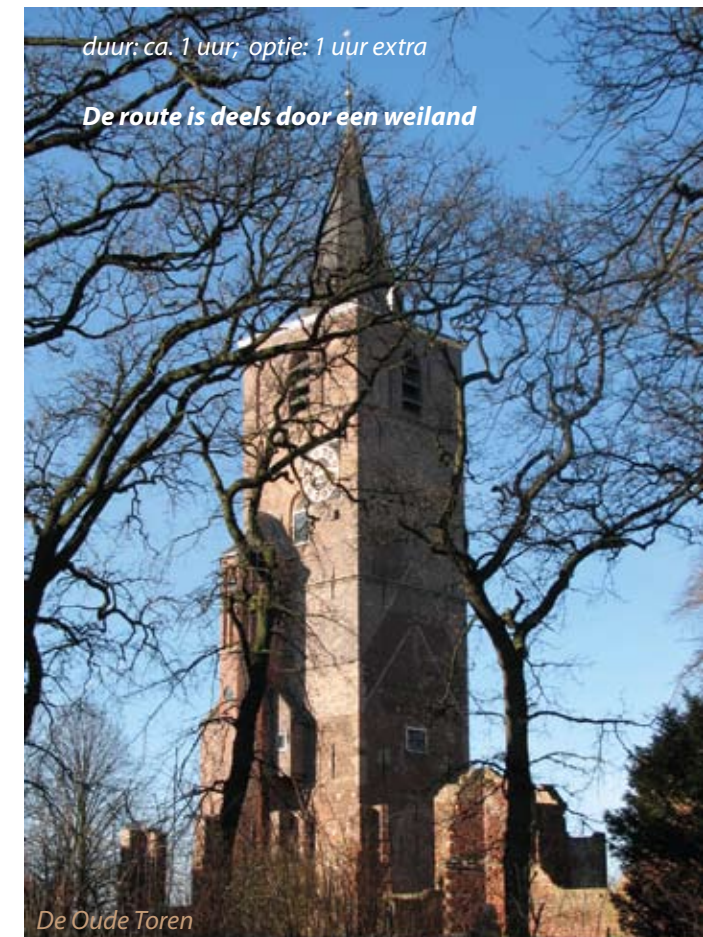

Fonds 1818

Kustgids.nl

Wandelroute

Natuur en cultuur rond de Warmondse strandwal

ROUTEBESCHRIJVING

Beginpunt: Gemeentehaven, te bereiken met buslijnen 50 en 145. De wandeling is deels aangegeven als Kastelenroute. Veel wandelplezier!

KAART

(1) Rond de Gemeentehaven vindt u de VVV, winkels en toegang tot het recreatie-eiland Koudenhoorn. In het seizoen zijn er rondvaarten vanuit de gemeentehaven en vanaf een aanlegsteiger op Koudenhoorn zelf.

(2) Jan Steenlaan nr. 36 is het gerestaureerde huisje van de oude meester. Daarachter kijkt u uit op het buitenhuis Vroenhof, op de oude strandwal van de Herenweg. U loopt nu zuidwaarts langs de Jan Steenlaan. Omdat dit de rand van de strandwal is komt u hier nog langs enkele historische boerderijen. Tegenover deze boerderijen steekt u schuin het pleintje over en volgt de Zweilandstraat.

(3) Voorbij het Stationskoffiehuis steekt u over naar de fietsenwinkel. Dan volgt u het Spoorpad, onderlangs het spoor. De groenstrook hier ligt op het oude spoortracé Leiden - Haarlem en kwam vrij bij de bouw van de Schiphollijn in de jaren '70. Actief meedenken door "betrokken" Warmonders leidde tot een tracé verder van het dorp af (hetgeen ook te zien is aan de oude spoorbrug die u na ca. 200 m passeert) en later tot de geluidswanden, een primeur in Nederland. In het voorjaar kunt u hier genieten van sleedoorn- en prunusbloesem; in de nazomer van bramen.

U volgt de slootkant aan de rechterzijde van het fietspad, tot eerste bruggetje met klaphek. U kijkt uit op de polder met enkele fraaie slootjes. 's Zomers ziet u langs de oevers de paarse pluimen van Kattestaart, en uit het water steken de gele bloemen van Watergentiaan, de hoge roze bloemschermen van Zwanebloem en de kleine witte bloemen van de Waterranonkel.

(4) Loop nog even door tot het spoorviaduct. U overziet dan de Klinkenbergerpolder, waarvan een deel door "omspuiting" is omgezet in bollengrond (hierbij wordt het 6 m diepe oude duinzand over de veen- en kleilagen heengespoten). Op de achtergrond valt de bosrijke strandwal op en de Oude Toren (C).

(5) Over het bruggetje, door het klaphekje. U loopt nu op het middeleeuwse pad tussen de Warmondse en Sassenheimse strandwallen, nu doodlopend op de spoordijk en de Klinkenberger Plas (B). Deze "Oude Dam" loopt hier langs een sloot met 's

zomers veel kikkers, libellen en waterjuffers en de beschermde Rugstreeppad; wat planten betreft ziet u kikkerbeet met zijn ronde blaadjes en witte bloemen, waterweegbree en pijlkruid, alle met lichtroze bloemen. Aan het eind van het weiland loopt u vanuit de strandvlakte de iets hogere strandwal op.

(6) Passeer nu het hek op de brug. Rechts ziet u nu een rond weiland; hier bouwde Dirk van Teylingen (zoon van de stichter van Slot Teylingen) in de 13e eeuw zijn "stenhuis", omgeven door sloten. In de 14e eeuw raakte het huis in verval; nu is een kinderboerderij gevestigd. Aan de linkerkant van de Oude Dam begint het park van Mariënhaven met drie nieuwe woontoren. Als u de Oude Dam vervolgt komt u bij de voorzijde van Mariënhaven. Daarnaast ligt de oude begraafplaats met de 13e eeuwse Oude Toren (C) met oude grafstenen en daarnaast het landgoed Oostergeest (F) met een succesvol ooievaarsnest in het weiland. U loopt nu via de Laan van Oostergeest naar de Herenweg (7), waar u rechtsaf gaat naar het beginpunt.

(8) Optie: Kastelenroute. U kunt ook linksaf langs de Herenweg lopen, bij de ingang van het bos Huys te Warmont (E) rechtsaf slaan en daar de wandeling om het Huys volgen.

Het Huys ligt in een eeuwenoud landgoed op de oostrand van de Warmondse strandwal, met een parkbos (o.a. eeuwenoude moerascipressen en veel taxusbomen), waterpartijen en het door een slotgracht omgeven buitenhuis. In de hoge bomen broeden elk voorjaar Blauwe reigers.

(9) Als u recht tegenover het Huys uitkomt bij de brug-uitgang loopt u door naar de Burg. Ketelaarstraat en de Dorpsstraat.

